

Од Београда до Блажева 13.07. 2016.

Доручак и полазак из Београда у 10 часова. Прва пауза и освежење је планирано на локацији Појате. Изласком из Београда, са наше западне стране остаје Авала, најсевернија и прва у низу планина Шумадије (Авала, Космај, Букуља, Венчац, Рудник, Јухор и Гледишке планине) која ће нас пратити на путу кроз Велико Поморавље. Иако ниска, Авала својим положајем и изгледом привлачи пању. Купасти облик дугује комбинованом утицају антиклинале, подземне еруптивне масе у облику лаколита и ерозији. О њеној висини смо говорили уопштено зато што литература и прегледне топографске карте нуде различите информације (504, 506, 511, 513 m и др). Ово је уједно и највиши врх и најбољи видиковац у околини Београда. Данас је она заштићено природно добро – Предео изузетних одлика, а први познати покушај њене организоване заштите датира од 1859. године. Неизбежна тема је Авалски торањ (висок 204,5 m), подигнут 21. априла 2010. године на месту где се налазио торањ срушен у НАТО бомбардовању 1999. године. Говоримо о Споменику Незнаком јунаку (1938), средњовековном граду Жрнову и старом рударству на Авали. Овом приликом посебну пажњу заслужује Споменик совјетским ветеранима у виду сломљеног авионског крила на северној падини Авале. Подигнут је 1965. године на месту где су у авионској несрећи, приликом доласка на прославу двадесетогодишњице ослобођења Београда (1944-1964), настрадали ветерани Другог светског рата (маршал Бирјузов, генерал Жданов и др.) – директни учесници његовог ослобађања. Преко Бегаљичког брда силазимо у долину реке Раље и даље на исток у правцу Великог Поморавља. Раља има долину упоредничког правца пружања (45 km), нагнуту у правцу истока, са деловима површи (Рипањска, Пиносавска и Београдска) које постепено, у истом правцу, прелазе у алувијалне равни Раље и В. Мораве. Средњи и доњи део долине реке Раље представља део трасе међународног саобраћајног коридора – ауто пут и железничка Пруга Београд – Ниш (изграђена 1884. год). Велико Поморавље обухвата ток (160 km) и долину Велике Мораве која је дуга око 120 km и широка до 20 km. Са западне стране је Шумадија, регија централне Србије, издужена, заталасана и благо нагнута од југа ка северу. Најмаркантнија је меридијански издужена шумадијска греда, која на северу допире до ушћа Саве у Дунав, а на југу (Гледишке планине) до Западне Мораве. Појам Шумадија, среће се од 1713. - асоцира на континуиран и непрегледан шумски комплекс који је покривао овај простор, данас делимично очуван само на неприступачнијим планинским странама. После дуге Турске окупације Шумадија је постала устаничко жариште (устанци у Орашцу и Такову), а затим и историјско и економско језгро обновљене државе Србије. Шумадија у ширем смислу (дужине 120 km, ширине 60 km, површине 6.070 km²), захвата простор између токова Дунава и Саве на северу, Велике Мораве на истоку, Западне Мораве на југу и Колубаре, Љига и Дичине на западу. Шумадија у ужем смислу има површину од 3.865 km² и завршава се на долинским развођима према поменутим водотоковима. Она је средишњи простор Србије, а у северном делу општине Крагујевац, између села Влачка и Чумић, налази се њен географски центар. Диференцирана је на мање предеоне целине: Темнић, Левач, Гружа, Белица, Лепеница, Јасеница, Таково, Качер, Космај, Београдско и Смедеревско подунавље. Долине Пештана и Јасенице представљају границу ниске Шумадије на северу и високе Шумадије на југу. Највиша тачка је Цвијићев врх (1132 m) на Руднику, раније Велики Штурац. Долина Велике Мораве је репрезентативан пример у погледу тумачења континуитета и саобраћајног значаја овог простора. Она је била окосница значајних путних праваца: „Via militaris”, „Цариградски друм”, „Стамболска цада” и др., а данас део међународног железничког коридора X (Београд једна од шест капија железничког саобраћаја Европе) и међународног ауто-пута Е-5. Ова ”прастара саобраћајна артерија”, од Београда до Цариграда, на траси кроз данашњу централну Србију - ондашњи простор префектуре Илирик, била је израђена већ 69. г.н.е. У то време Naissus је стетиште шест важних путева - најважнија раскрсница мезијско-трачко-дарданске путне мреже Римског царства у коме се укрштају путеви од Љеша са запада, Солуна са југа, Цариграда са истока и Сингидунума са севера. Касна романизација овог простора је обележена изградњом подграђа бројних већих војних (каструма) и цивилних (колоније, муниципији, рударска и трговачка средишта, виле рустике) насеља. За чување путева и јавну безбедност подизана су мала утврђења (castella, praesidia) или куле (turres). Од Београда до Цариграда била је 31 станица за преноћиште (mansio) и 43 места за замену коња (mutatio). Долазак у Александровац. Обилазак А.Д. Вино Жупа Александровац: посета делу изложбених и магацинских простора. Организована је и краћа презентација о овом предузећу, са посебним акцентом на његово присуство на тржишту Руске Федерације. Домаћини из А.Д. Вино Жупа су у 14 часова приредили ручак за учеснике Кампа. Након тога је организован обилазак Завичајног музеја и Музеја виноградарства. Омогућено је и краће рагледање пешачке зоне града. Од привреде и пејзажа до музеја и школства све је узрок и последица виноградарства и винарства. Уосталом није ни чудно јер за Жупу ово вековима најспецифичније и најпрепознатљивије привредно и клтурно обележје.

Жупи припада једно од најзначајнијих места у вековној традицији српског виноградарства и винарства. Три највећа српска манастира (Хиландар, Студеница и Жича) током Средњег века имају своје винограде и подруме вина у Жупи. Уз ораховачка вина, жупска су међу најквалитетнијим и најцењенијим у средњовековној Србији. И не само то. У Жупи је љубав према лози, гици (чокоту), односно виноградима, а посебно винима, чувана и, најчешће аутохтоно, надограђивана до данашњих дана. Зато се често код жупљана може препознати жеља да истовремено буду виноградар, винари, енолози и сомелијери. На простору Жупе, са својим природним условима и структуром коришћења пољопривредних површина, узајамност и повезаност винове лозе и свакодневног живота је толико условљена да се одразила на организацију привредних делатности, тип куће, локализацију и физиономију сталних и специјализованих привремених насеља, власничке односе над земљом, дневне и сезонске миграције становништва, светковине, прославе и др. Најчешће претпоставке су да је император Марко Аурелије Проб (267 до 282. год.) ширећи култ бога вина Бахуса (грчког Диониса) заповедио да се са Апенина на Балкан донесе и засади винова лоза и од ње прави чудотворно пиће које крепи тело и весели душу. О њему је Плутарх, један од најзначајнијих историчара античког света, говорио: „вино је најкорисније од свих пића, најкусније од свих лекова, најугодније од свих животних намирница“. У Планинској Жупи, узводно од Бруса на купастом узвишењу (912 m) које доминира Расином и делом Жупе изграђен је утврђени град Козник (очувани су делови цитаделе и седам кула). Има тврдњи да је подигнут од стране Келта и као каструм дограђиван у римском периоду. Успостављањем српске средњовековне државе постаје једно од њених најзначајнијих утврђених места заједно са Звечаном, Галичем, Брвеником, Магличем и др. Има индиција да је овде седиште Жупе Расине, области коју је Стефан Немања 1196. године даривао манастиру Студеници. Обнављан је и дограђиван за време кнеза Лазара (овде издаје две повеље које се чувају на Хиландару) кога је у првој половини XV века обновио велики челник Радич Поступовић (познатији као Рајко од Расине или Облачић Раде), као управно средиште Копаоника, Жупе и шире околине. Деспот Стефан Лазаревић је у њему често боравио а 1405. године, када му у оближњој Љубостињи код Трстеника умире мајка кнегиња Милица односно монахиња Јевгенија, одавде издаје две Повеље. Долазак у Камп у 18 часова. Смештај, вечера и одмор.

